

THE LARS VON TRIER COLLECTION

**GRAND PRIX, CANNES 1996
>> BEST FILM, EUROPEAN FILM AWARD << FELIX 1996**

ZENTROPA ENTERTAINMENTS PRESENTS

LARS VON TRIER
BREAKING THE WAVES
LARS VON TRIER

WRITTEN AND DIRECTED BY
LARS VON TRIER

**EMILY WATSON
STELLAN SKARSGÅRD
KATRIN CARTLIDGE
JEAN-MARC BARR
& UDO KIER**

DIRECTOR OF PHOTOGRAPHY:
ROBBY MÜLLER

SANDBRO METRONOME

Breaking the Waves

- et studiemateriale

Af cand. theol. Louise Rasmussen

- et studiemateriale fra „Kirke og Film“
 www.kirkeogfilm.dk
 Manuskript: Louise Rasmussen
 Layout: Arne Kristoffersen
 Må kun udleveres til foreningens medlemmer

Forbemærkning

Lars von Triers første arbejde på ”Breaking the Waves” tager sin begyndelse i 1991. Det første udkast til filmen har ifølge nogle kilder titlen ”Amor omnia” (Kærligheden er alt), men indholdet er et godt stykke fra den endelige form. Grundideen er dog allerede til stede: En hustru, der dyrker sex med andre mænd på opfordring af sin lammede mand, hvor kvinden dør, mens manden helbredes. Inspirationen kommer fra en børnebog: ”Guldhjerte”, som Trier var stærkt optaget af i sin tidlige barndom. Guldhjerte viser ligesom Bess sin store godhed ved at ignorere den fysiske fornærelse, da hun giver frysende børn alt sit tøj. En anden inspirationskilde har været de Sades roman: ”Justine”, der handler om den (sex-)misbrugte uskyldighed Justine, der til sidst dør, og sidst, men ikke mindst, har Trier selv nævnt Dreyer som et forbillede for filmen. Mht. dette første udkast er det værd at bemærke, at det religiøse aspekt ikke er særligt fremtrædende. Kort tid bliver filmen i et andet udkast døbt ”Breaking the Waves”, der som bekendt også bliver filmens endelige navn, og dette udkast ligner i langt højere grad den endelige film. Således er der kommet flere religiøse aspekter ind i filmen, bl.a. er lyden af kirkeklokker i slutscenen blevet indlemmet i historien. Over de næste tre-fire år bearbejdes filmen yderligere, og bearbejdningen går i en mere og mere religiøs retning, indtil også klokkerne (dvs. ikke kun lyden) til sidst er blevet en realitet. Samtidig bliver bipersonerne tilføjet og udbygget, og det endelige manuskript foreligger i 1995. Filmoptagelserne begynder samme år, og filmen får premiere i Cannes d. 13. maj 1996 og i København d. 5. juli 1996.

Filmens indhold

Den lidt enfoldige Bess McNeill bor i et strengt religiøst samfund i det nordvestlige Skotland. Bess bliver gift med Jan, der kort efter brylluppet bliver lammet fra halsen og ned efter en arbejdsulykke. Bess tror, hun kan helbrede Jan ved at have sex med andre mænd, hvilket i sidste ende dog fører til hendes egen død.

Efter hendes død er Jan mirakuløst blevet helbredt og støtter sig nu kun til en krykke. Ved Bess’ begravelse i kirken dømmer præsten hende til helvede, og jordfæstningen foregår i udkanten af kirkegården, hvor udstødte og selvmordere bliver begravet. Men Jan har i al hemmelighed stjålet liget og begraver hende i havet. Efter denne begravelse vækkes folkene på boreplatformen næste dag ved, at to store kirkeklokker ringer højt oppe i skyerne.

Arbejd med filmen

Se filmen først. Helst uden afbrydelser. For et uerfarent publikum kan det måske være en hjælp, hvis hver enkelt laver små noter undervejs, da filmen er meget kompleks. Vha. spørgsmålene skulle det ellers være muligt at arbejde sig ind på filmen og få et godt indtryk af den kristendomsforståelse, der her kommer til udtryk.

Filmens struktur

Filmen begynder med en prolog og inddeles derefter vha. otte kapitelbilleder i syv kapitler og en epilog.

- Sammenlign denne inddeling med den meget brugte spændingskurve inden for hollywoodfilm: Berettermodellens spændingskurve (udlever bilag 1). Hvilket modsætningsforhold i filmen kommer til at stå tydeligst i denne sammenligning? Hvorfor har Lars von Trier valgt det som det overordnede modsætningsforhold?
- Hvilke andre modsætninger kommer til udtryk i filmen? Hvilken funktion har de i forhold til opbygningen af filmen?
- Hvad er filmens klimaks og højdepunkt? Giver filmens klimaks en løsning på alle modsætningerne?
- "Breaking the Waves" er på mange måder en utraditionel film. Hvorfor har Lars von Trier så alligevel i det store hele valgt at gøre brug af denne meget brugte spændingskurve i opbygningen af filmen?
- De otte kapitelbilleder er ikke naturtro billeder, men er alle underlagt en manipulation. Hvad symboliserer disse billeder? Det sidste billede adskiller sig fra de andre ved at ændre udseende. Hvad symboliserer det? Hvilken funktion har musikken under kapitelinddelingen - specielt i lyset af Bess' / de fremmedes forhold til musik kontra menighedens forhold til musik.

“ Can you think of anything of real value the outsiders have brought with them? Their music? ”

Filmens religiøse elementer

Allerede i den første scene, hvor Bess og ældsterådet holder møde i kirken, bliver det tydeligt, at "Breaking the Waves" har religiøse undertoner, og flere scener tager da også afsæt i nytestamentlige skriftsteder.

- Læs Johannes 8,3-11 højt. Sammenlign lignelsen med den scene, hvor nogle børn kaster sten efter Bess. Hvilke ligheder og forskelle er der? Hvad betyder det, at børnene (eventuelt set som repræsentanter for menigheden) faktisk kaster sten?
- Scenen, der følger umiddelbart efter de stenkastende børn, har også en parallel til en lignelse. Hvilken lignelse er der her tale om? Hvilke af filmens personer passer til lignelsens personer.
- Læs yderligere Matthæus 7,1-2 og Lukas 18,9-14 højt. Hvad fortæller alle fire lignelser om menigheden?
- På det overordnede plan er Bess-figuren et led i et forhold mellem to mennesker, der skal gå meget igennem, før det går helt galt. Men på et underliggende plan bliver det gennem filmen mere og mere tydeligt, at det er en Kristus-figur, der ligger til grund for Bess' karakter i filmen. Hvilke lighedspunkter er der mellem Bess' og Kristi lidelseshistore?
- Lars von Trier berører ikke Jesu Kristi overvindelse af døden, som der ellers bliver lagt stor vægt på i den protestantiske kirke/Den danske folkekirke. Hvad fortæller skildringen af Bess (forstået som en Kristus-figur) om Lars von Triers opfattelse af kristendommen?
- Diskuter i forlængelse af Lars von Triers kristendomsopfattelse, hvilke bølger han ønsker at bryde? Eller er det snarere en eller flere af filmens personer, der er bølgebryder: Bess, Dodo eller de fremmede?

Afsluttende diskussion

Søren Kierkegaard har skrevet følgende om godhed og renhed:

- 1) "Hjertets renhed er at ville eet"
- 2) "Den, der i Sandhed kun vil Eet, han kan kun ville det Gode".
- 3) "Den, der kun vil det Gode af Frygt for Straf, han vil ikke Eet, han er tvesindet".

I lyset af disse sætninger kan det diskuteres, om Bess nu også er god. For er den eneste grund til Bess' offer, at hun ønsker at helbrede Jan (ville ét)? Eller er hendes baggrund i virkeligheden at betale for sin skyld, da hun i høj grad betragter sig selv som værende skyld i Jans lammelse (tvesindet)? Hvis Bess er tvesindet og således ikke vil det gode, kan man så konkludere, at "Breaking the Waves" i stedet for en Kristusfilm handler om ondskabens væsen? Hvilke hensigter kan Lars von Trier have haft med at sløre bevæggrunden for Bess' offer?

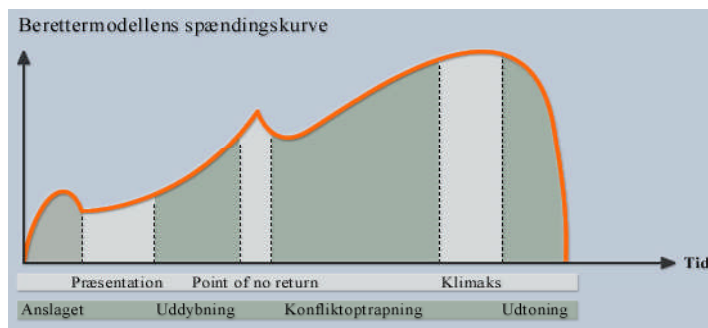
“ Den, der kun vil det Gode af Frygt for Straf, han vil ikke Eet, han er tvesindet ”

Filmfakta:

Breaking The Waves - Danmark/Finland/Frankrig/Holland/Island/Norge/Sverige/Tyskland/USA 1996
- Instr.: Lars von Trier - Manus: Lars von Trier, Peter Asmussen, David Pirie - Medv.: Emily Watson (Bess McNeill), Stellan Skarsgård (Jan Nyman), Katrin Cartlidge (Dodo McNeill), Jean-Marc Barr (Terry), Adrian Rawlins (Dr. Richardson), Jonathan Hackett (præst), Sandra Voe (mor), Udo Kier (sadistisk sømand), Mikkel Gaup (Pits), Roef Ragas (Pim), Phil McCall (bedstefar), Sarah Gudgeon (Sybilla), Dorte Romer (sygeplejerske) - 158 min. - Dansk biografpremiere: 5. juli 1996 - Udlejning: Warner & Metronome - Udsendt på DVD i Danmark af Sandrew/Metronome - Tilladt for alle over 11 år

Bilag 1

- 1) Anslag: Her fanges seerens interesse. Temaet slås an, og der gives et fingerpeg om, hvad filmen kommer til at handle om.
- 2) Præsentation: Præsentation af filmens personer, tid og sted. Giver de første svar på: hvem, hvad, hvor og hvornår. Der hersker i det store hele harmoni, men seeren får også en fornemmelse af, at det ulmer under den harmoniske overflade.
- 3) Uddybning: Præsentationen af både personer, miljø og konflikt uddybes. Seeren er nu ikke i tvivl om, at alt ikke er lutter harmoni.
- 4) Point of no return: Det bliver tydeligt for seeren, at konflikten er uundgåelig. En eller flere af personerne er tvunget til at handle og finde på en løsning, så harmonien kan genskabes.
- 5) Konfliktoptræning: Konflikten forværres, og spændingen stiger. Det ser for det meste meget sort ud mht. en løsning af konflikten.
- 6) Klimaks: Konflikten når endeligt sit højdepunkt, og der findes en løsning.
- 7) Udtoning: Konflikten er løst, og harmonien kan igen indfinde sig. Harmonien er dog oftest af en meget anden art end den oprindelige.

Kapitler

Prolog (uden billede og overskrift)

- 1) Bess gets married (Bess bliver gift)
 - 2) Life with Jan (Livet med Jan)
 - 3) Life alone (Livet alene)
 - 4) Jan's illness (Jans sygdom)
 - 5) Doubt (Tvivl)
 - 6) Faith (Tro)
 - 7) Bess' sacrifice (Bess' offer)
- Epilog: The funeral (Begravelse)